

EKONOMIKA

POROVNANIE PLATOV V AUTOMOBILKÁCH

ROLAND KLOKNER

NIE JE NÁHODA, ŽE NA SLOVENSKU PREVAŽUJE VO VÝROBNEJ SFÉRE AUTOMOBILOVÝ PRIEMYSEL. JEDNOU Z PRÍČIN TOHTO STAVU JE MOTIVAČNÁ POLITIKA NAŠEJ KRAJINY VOČI INVESTOROM V TEJTO OBLASTI FORMOU DAŇOVÝCH ÚĽAV, ALE AJ PRIAMÝCH INVESTÍCIÍ DO BUDOVANIA INFRAŠTRUKTÚRY, KTORÚ VYUŽÍVAJÚ PRÁVE SPOMÍNANÉ AUTOMOBILKY A ICH DODÁVATELIA.

Ak prepočítame investície na pracovné miesta, ktoré boli vo vzťahu k nim vytvorené, dostaneme nasledovné čísla. Náklady na jedno vytvorené pracovné miesto pre PSA dosiahli 44-tisíc eur. V prípade KIA presiahla táto suma 75-tisíc eur. Najnovšia investícia do budovania závodu Landrover pri Nitre sa odhaduje až na 214-tisíc eur na jedno pracovné miesto po započítaní všetkých súvisiacich nákladov.

Aj preto nás zaujímalo, ako sú odmeňovaní zamestnanci na najčastejších pracovných pozíciách – pozíciách operátorov. Pozitívom nášho malého prieskumu je, že

v tejto oblasti neplatia na Slovensku bežné regionálne rozdiely. A síce to, že čím sme bližšie k hlavnému mestu, tým sú vyššie aj mzdy. Aj keď je pravda, že v odmeňovaní zamestnancov vedie bratislavský Volkswagen s nástupným platom operátora vo výške 909 eur v hrubom, hneď za ním sa umiestnila KIA zo Žiliny s platom 894 eur. Na treťom mieste je PSA s 800 eurami a posledným je Jaguár Landrover s nástupným platom 715 eur. Rebríček v odmeňovaní sa nemení ani pri porovnaní mzdových stropov na pozícii operátora. V tejto veličine je však badať nárast už aj tak značných rozdielov medzi porovnanými firmami.

V Landroveri si príde operátor maximálne na 857 eur, v PSA môže zarobiť najviac 937 eur, v KIA je to 1087 eur. Jednoznačne vedie VW s maximálnym možným príjmom 1277 eur v hrubom. Zaujalo nás ešte poskytovanie 13. a 14. platu. Keď sme pri nástupných platoch hovorili o KIA ako o druhom najštedrejšom zamestnávateľovi v našom prieskume, neplatí to už pri mimoriadnych platoch. Ako jediná z automobiliek nevypláca zamestnancom 13. plat. Automobilky v Nitre a v Trnave poskytujú 13. plat vo výške 100 % priemernej mzdy. Jaguár Landrover ho vypláca

EDITORIÁL šéfredaktora

© KOZ SR, 2017

Keď hovoríme o rozdielnom odmeňovaní zamestnancov v rámci Európskej únie, neustále v tejto súvislosti používame slovné spojenia ako minimálna mzda alebo priemerná mzda. Porovnávame tieto veličiny medzi krajinami a žiadame o konvergenciu. Argumentujeme pri tom hospodárskymi výsledkami krajiny, rastom produktivity práce či nedostatkom voľných pracovných síl. Pritom na to, aby každý zo zainteresovaných vedel, o čom hovoríme, stačí pochopiť význam slov „dôstojná mzda“.

Tento pojem v sebe zahŕňa všetko, čo si pracujúci človek predstavuje ako prirodzený výsledok svojej práce. Takáto mzda zabezpečí, že nemusí pracovať nadčas a prichádzať tak o chvíle s rodinou. Nemusí sa báť, že sa mu pokazí chladnička alebo že jeho dieťa pôjde od septembra do školy a nebude mať na nákup základných potrieb. Takémuto človeku je jedno, aká je priemerná mzda, jemu stačí taká, ktorá mu zabezpečí dôstojný život bez strachu zo zajtrajška. ●

Roland Klokner

pokračovanie na strane 2

v dvoch fázach, PSA naraz. Aj tu jednoznačne kraľuje Volkswagen s trinástym platom vo výške 60 % až 65 % a štrnástym platom vo výške 50 % pre zamestnancov, ktorí odpracovali do 20 rokov a 100 % pre zamestnancov nad 20 odpracovaných rokov.

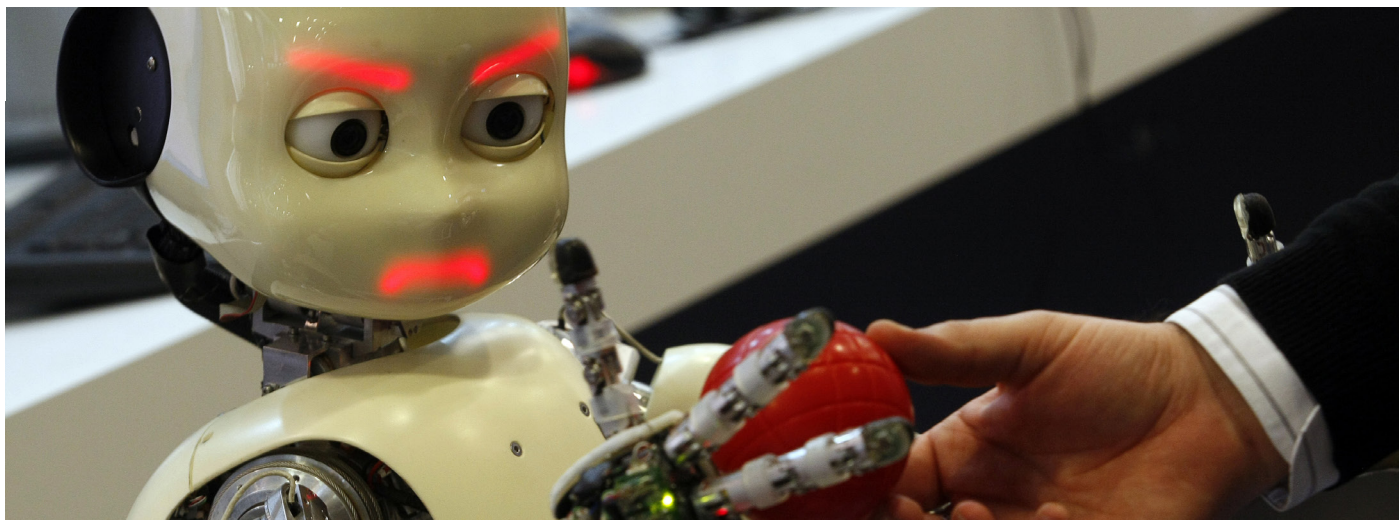
Ďalšie benefity pre zamestnancov vám prinášame v tabuľke

BENEFITY PRE ZAMESTNANCOV

(ZDROJ ZO ODBOROV V ZÁVODOCH)

	JAGUAR LAND-ROVER	PSA PEUGEOT CITROËN CITROËN	KIA	VW
NÁSTUPNÁ MZDA OPERÁTORA	715 €	800 €	894 €	909 €
MZDOVÝ STROP OPERÁTORA	715 € + 142 € (857 €)	937 €	1087 €	1277 €
VARIABILNÁ ZLOŽKA (PRÉMIE)	15 % (107,25 € - 128,55 €)	100 €	336 €	5 % - 10 % platu skupinové ohodnotenie 7,4 % platu osobné ohodnotenie
13. PLAT	100 % mzdy (vyplatené na 2x)	100 % PZ	0 €	60 % - 65 %
14. PLAT	0 €	0 €	0 €	50 % (do 20 rokov) 100 % (nad 20 rokov)
VÝŠKA TVORBY SF	0.6 % - 1.5 %	1.5 %	1,5%	1,5%
3. PILIER DDS	3.0 %	3.0 %	12 €	2.0 %
PRÍSPEVOK NA DOPRAVU	20 €	0 €	70 % výdavkov pri použití firemnej dopravy	30 €
ĎALŠIE BENEFITY	25 €/mes. benefitový účet	operatívny leasing na vozidlá	-	operatívny leasing na vozidlá, bezúročné pôžičky

SME PRIPRAVENÍ NA BUDÚCNOŠŤ ZAMESTNANOSTI NA SLOVENSKU?

ROLAND KLOKNER

KEĎ JE REČ O DIGITALIZÁCII SPOLOČNOSTI, NERAZ SA STRETÁVAME S MYŠLIENKOU, ŽE SA JEJ NEMUSÍME OBÁVAŤ. JEDNÝM Z DÔVODOV JE TO, ŽE ONA UŽ – VRAJ – DO NAŠEJ SPOLOČNOSTI DORAZILA. S TÝMTO TVRDENÍM MOŽNO IBA SÚHLASIŤ. TEDA IBA DO TEJ MIERY, ŽE UŽ K NÁM DORAZILA.

To, ako sa spoločnosť vysporiadala s takou úrovňou digitalizácie, ktorá je niekoľkonásobne menej rozšírená ako vo vyspelých krajinách západnej Európy, nám nedáva veľa dôvodov na optimizmus. Je nespochybniteľné, že niektoré časti nášho života zasiahla technologická inovačná vlna. Nemôžeme však tvrdiť, že by nástup nových technológií zásadným spôsobom ovplyvnil fungovanie spoločnosti. Nie je to preto, že by bola naša spoločnosť na podobné zmeny pripravená. Skôr je to zapríčinené tým, že technologický rozvoj sa Slovensku úspešne vyhýba. Naďalej ostávame technologickou perifériou vyspelej Európy, ktorá sa spolieha na to, že u nás nájde lacnú pracovnú silu, ochotnú pracovať aj v horších pracovných podmienkach a dlhší čas. Napriek tejto skutočnosti však nemožno očakávať, že nás technický a technologický vývoj obíde aj v budúcnosti. Adaptácia na nové podmienky bude nutná vo všetkých oblastiach života.

Digitalizácia nám môže ukázať, ako veľmi sú jednotlivé odvetvia zanedbané či podvyživené.

Týka sa to najmä oblastí, ktoré úzko súvisia s modernizáciou a rozvojom. Veľkou výzvou z tohto pohľadu je reforma školstva, ktoré je v našej krajine na periférii záujmov všetkých doterajších vlád. Problémy v tejto oblasti môže spôsobiť aj málo sa rozvíjajúci výskum a vývoj na Slovensku. Prevažnú časť ekonomiky tvorí výroba. Z nej najväčšiu časť tvorí výroba automobilov a ich častí. Automobilový priemysel je jednou z najviac sa rozširujúcich oblastí. V blízkej budúcnosti môžeme očakávať výraznú zmenu spôsobu výroby, ale aj formu konečných výrobkov. Tieto zmeny sa výrazne dotknú slovenského trhu, keďže Slovenská republika je najväčším svetovým producentom osobných automobilov v prepočte na jedného obyvateľa. Automobilový priemysel má zásadný podiel na hrubom domácom pro-

dukte krajiny. Slovensko však patrí medzi krajiny s lacnou pracovnou silou a výrobou s nízkou pridanou hodnotou. V rámci Európskej únie sme takzvanou integrovanou perifériou. Tak ako je napríklad integrovanou perifériou pre Spojené štáty americké Mexiko, pre západnú Európu sú to krajiny východnej a strednej Európy. Toto postavenie si Slovensko získalo hlavne nízkou cenou práce, blízkosťou k veľkým trhom západnej Európy, nízkymi výrobnými nákladmi, slušnou infraštruktúrou a investičným stimulom. Tieto fakty sú zároveň prekážkou toho, aby sa Slovensko posunulo zo závislej pozície integrovanej periférie k činnostiam s vyššou pridanou hodnotou. Väčšina pracujúcich v automobilovom priemysle pracuje manuálne vo výrobe. Vo výskume a vývoji v automobilovom priemysle pracovalo v roku 2015 na Slovensku iba 795 ľudí. Na porovnanie, v Českej republike to bolo 3682 a v Nemecku 108 134 ľudí. Z toho vyplýva ďalší fakt, že podiel vysoko-kvalifikovanej pracovnej sily na

tvorbe pridanej hodnoty je len približne 2 %. V Nemecku je to 34 %.

Čísla, ktoré sme uviedli na príklade prevažujúceho automobilového priemyslu, potvrdzujú obavy z toho, že aj keby nastúpila masívnejšia digitalizácia a modernizácia, Slovensko by v tejto situácii zasiahla nepripravené. Ak by aj napriek neochote majiteľov kapitálu meniť zameranie priemyselného odvetvia z montážnej formy na sofistikovanejšiu formu s vyššou pridanou hodnotou predsa chcel niekto posunúť Slovensko na vyššiu úroveň, za súčasného stavu štruktúry trhu práce by to bolo veľmi komplikované. Je veľmi pravdepodobné, že by masívnejšia digitalizácia narazila na problém nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily.

V článku boli použité informácie zo štúdie Budúcnosť pracujúcich v automobilovom priemysle na Slovensku od Moniky Martiškovej. ●

Z MEDZIREZORTNÉHO PRIPOMIENKOVÉHO KONANIA

JANA BERINCOVÁ

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky a Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej spolu len „predkladatelia“) predložili do medzirezortného pripomienkového konania návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „návrh novely zákona“). Predložený návrh novely zákona a ďalších predpisov bol však predložený pod názvom „Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.“

Z dôvodovej správy predloženej k materiálu vyplýva, že účelom predkladaného návrhu zákona v zákone č. 578/2004 Z. z.

o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je najmä vytvorenie právneho rámca pre vykonávanie klinického auditu u poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. Cieľom klinického auditu má byť zlepšenie kvality, bezpečnosti a výsledkov poskytovanej zdravotnej starostlivosti. Navrhuje sa vytvorenie právneho rámca pre zber, vyhodnocovanie a uverejňovanie indikátorov kvality a ich výsledkov a bezpečnosti pacienta. Taktiež sa umožňuje výkon dočasnej odbornej sťaže občanom z tretích štátov, a to za predpokladu splnenia zákonom ustanovených podmienok.

Návrh novely zákona ďalej vymedzuje právnu úpravu indikátorov kvality, ktoré sa vypracúvajú na hodnotenie určitých oblastí poskytovania zdravotnej starostlivosti. S cieľom posilniť práva pacientov pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti sa má zaviesť nový inštitút bezpečnosti pacienta. Navrhuje sa tiež nová povinnosť poskytovateľom zdravotnej starostlivosti v súvislosti s bezpečnosťou pacienta, a to zaviesť interný systém hodnotenia bezpečnosti pacienta, ako aj minimálne požiadavky na interný systém.

Predkladatelia v materiáli deklarujú, že po analýze zdravotného systému a sociálneho systému v súčasnosti neidentifikovali právne prekážky, aby sa poskytovatelia zdravotnej starostlivosti nemohli registrovať a poskytovať zároveň zdravotnú starostlivosť aj sociálne služby a následne ich mať hražené podľa predpisov jedného alebo druhého rezortu. Predkladatelia sa z uvedeného dôvodu dohodli na úpravách vlastných systémov.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky ako jeden z predkladateľov (ďalej len „MPSVR SR“) navrhuje novelizáciou zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov rozšíriť dávku nemocenského poistenia o ošetrovanie blízkej osoby. Navrhuje sa, aby ošetrované dostala blízka osoba, ktorá poskytuje dlhodobú starostlivosť v domácom prostredí za podmienok ustanovených v navrhovanom ustanovení § 12b zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Výška dennej dávky bude 55 % z príjmu (zo zárobkovej činnosti) a poskytovať sa bude môcť najviac na obdobie troch mesiacov. Účelom tejto úpravy má byť finančné zabezpečenie fyzickej osoby starajúcej sa o dlhodobo chorého príbuzného z jeho nemocenského poistenia.

Účelom navrhovanej úpravy v zákone č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov je podľa dôvodovej správy zvýšenie úrovne finančnej podpory neverejných poskytovateľov sociálnych služieb v zariadeniach sociálnych služieb pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby, a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek z verejných prostriedkov počas príslušného rozpočtového roku. V zásade sa na základe navrhovanej právnej úpravy má pripustiť súbežné financovanie rovnakých prevádzkových nákladov poskytovanej sociálnej služby u neverejných poskytovateľov sociálnej služby počas príslušného rozpočtového roku z viacerých verejných zdrojov a zo skutočných príjmov konkrétného neverejného poskytovateľa sociálnej služby z platenia úhrad za sociálnu službu v príslušnom rozpočtovom roku, ktoré sú vyššie ako priemerné skutočne dosiahnuté príjmy z platenia úhrad za porovnateľnú sociálnu službu poskytovanú v pôsobnosti obce alebo vyššieho územného celku za predchádzajúci rozpočtový rok, a to až do úrovne ich reálnej nákladovosti u konkrétného neverejného poskytovateľa sociálnej služby v príslušnom rozpočtovom roku. Návrh novely zákona obsahuje celkovo desať článkov a jeho účinnosť sa navrhuje – okrem dvoch ustanovení – dňom 1. septembra 2019. Medzirezortné pripomienkové konanie skončilo dňa 25. marca 2019.

V rámci medzirezortného pripomienkového konania k predloženému materiálu svoje zásadné pripomienky uplatnil Slovenský odborový zväz zdravotníctva a sociálnych služieb (ďalej len „SOZZaSS“) a kancelária Konfederácie odborových zväzov Slovenskej republiky (ďalej len „kancelária KOZ SR“).

K návrhu na zmenu a doplnenie zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), ktoré predložilo MPSVR SR v článku III návrhu novely zákona, predložila kancelária KOZ SR zásadnú pripomienku.

Návrh právnej úpravy nemocenskej dávky ošetrovného nad-

väzuje na právnu úpravu zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zdravotnej starostlivosti“), v rámci ktorej sa definuje „Dlhodobá starostlivosť v domácom prostredí“ (navrhované ustanovenie § 12b). Za predpokladu splnenia podmienok ustanovených zákonom o sociálnom poistení a zákonom o zdravotnej starostlivosti bude mať poistenec nárok na dávku ošetrovné v jednom prípade (jedna diagnóza) najviac 90 dní. Možnosť čerpať toto podporné obdobie by sa však malo vzťahovať na nevyliciteľné choré osoby v štádiu ochorenia na konci života alebo v terminálnom štádiu ochorenia.

Zákon o sociálnom poistení a ani predložený návrh novely zákona o sociálnom poistení nereflektuje na prípady, keď si ošetrovaná osoba vyžaduje starostlivosť v rozsahu dlhšom ako desať dní, a to najmä v prípade úrazov, infekčných ochorení, ako sú osýpky alebo kiahne, keď musí byť chorý (napr. dieťa) izolovaný od kolektívu počas dlhšieho obdobia ako desať dní. Rovnako neumožňuje ošetrovanie blízkej osoby (člena rodiny) ani pri komplikovaných zdravotných stavoch (ošetrovanie blízkej osoby po ambulantnej onkologickej liečbe a počas nej, v období rekonvalescencie po onkologickej liečbe, rekonvalescencie po prekonaní infekčného ochorenia, pri pourazových stavoch a podobne), ktoré nie sú v štádiu ochorenia na konci života alebo terminálnom štádiu ochorenia. Ošetrovanie blízkej osoby (člena rodiny) by v takýchto prípadoch mohlo byť hrazené z nemocenského poistenia, a to aj v období dlhšom ako navrhovaných štrnásť dní, tiež s možnosťou vystriedania sa blízkej osoby pri starostlivosti o takúto osobu, napr. s predchádzajúcim súhlasom posudkového lekára sociálneho poistenia.

Kancelária KOZ SR namietala skutočnosť, že v praxi si na účely zabezpečenia starostlivosti v takýchto prípadoch musí zamestnanec (poistenec) po vyčerpaní nároku na výplatu ošetrovného pri jednej diagnóze v celkovej dĺžke desiatich dní čerpať v zmysle pracovnoprávných predpisov zväčša dovolenku. Dovo-

lenka v zásade slúži na zotavenie zamestnanca po vykonanej práci, nie na riešenie sociálnej situácie, v ktorej sa ocitne, pretože mu po zániku nároku na výplatu ošetrovného (po desiatich dňoch) zanikne de facto povinné sociálne poistenie zamestnanca podľa zákona o sociálnom poistení.

V súvislosti s uvedeným kancelária KOZ SR tiež navrhla, aby si nárok na nemocenskú dávku ošetrovné mohli uplatniť blízke osoby v zmysle legálnej definície podľa § 116 a § 117 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka.

Na základe takto prijatej právnej úpravy by aj iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom podľa § 116 Občianskeho zákonníka mohli ošetrovať chorú blízku osobu, čo by reálnejšie reflektovalo účel ošetrovať napr. chorého blízkeho v štádiu ochorenia na konci života alebo terminálnom štádiu ochorenia osobou, prípadne osobami jemu skutočne blízkymi.

V rámci medzirezortného pripomienkového konania kancelária KOZ SR navrhla predĺženie obdobia poskytovania ošetrovného z desiatich dní na štrnásť dní, čím by sa predĺžila možnosť čerpať ošetrovné z nemocenského poistenia a navrhla zaviesť právnu úpravu, na základe ktorej by bolo možné predĺžiť aj výplatu ošetrovného nad rámec navrhovaných štrnástich dní, a to na základe rozhodnutia posudkového lekára sociálneho poistenia. Posudkový lekár sociálneho poistenia by o predĺžení výplaty ošetrovného rozhodoval vzhľadom na opodstatnenosť, a teda závažnosť diagnózy v konkrétnom prípade.

V rámci rozporového konania zástupcovia MPSVR SR uznali opodstatnenosť riešenia problematiky nemocenskej dávky ošetrovného, na ktoré – mimochodom – kancelária KOZ SR opakovane poukazuje, a súhlasili s predĺžením obdobia poskytovania ošetrovného z doterajších desať dní na štrnásť dní. Ostatné návrhy týkajúce sa tejto nemocenskej dávky zostávajú na ďalšiu diskusiu, keďže opatrenia vo vzťahu k ošetrovnému sú podľa vyjadrenia zástupkyne MPSVR SR zúčastnenej na rozporovom konaní v štádiu analýzy a konzultácií.

Pozitívnu správou pre zamestnancov je, že prijatím návrhu novely zákona o sociálnom poistení by sa mala čiastočne vyriešiť situácia, v ktorej sa ocitnú poistenci (zamestnanci) z dôvodu potreby ošetrovania vážne chorého člena rodiny v celkovom rozsahu 90 dní, ako aj skutočnosť, že popri tejto zmene sa kancelárii KOZ SR podarilo presadiť do novely zákona o sociálnom poistení predĺženie poskytovania ošetrovného v ostatných (tzv. krátkodobých) prípadoch starostlivosti o člena rodiny z desiatich dní na štrnásť dní.

V rámci medzirezortného pripomienkového konania SOZZaSS vzniesol zásadné pripomienky k materiálu ako celku, keď poukázal na skutočnosť, že „už vyše 20 rokov žiadame, aby bol prijatý zákon o dlhodobej starostlivosti, kde bude riešené prepojenie sociálnej služby a zdravotnej starostlivosti, tzv. zdravotno-sociálne lôžka. Roky počúvame sľuby, pri projekte stratifikácie zdravotníckych zariadení sme opakovane na túto skutočnosť upozorňovali, vidíme vývoj v spoločnosti, nárast potreby takýchto lôžok. Predložený problém sa nerieši na jednom mieste, ale znovu sa otvárajú viaceré právne predpisy, čo nepovažujeme za šťastné riešenie, mal by to byť jeden právny predpis. Potom to vzbudzuje dojem, že sú to len kozmetické

úpravy, aby sme operatívne niečo hasili.“

Ďalšie zásadné pripomienky si SOZZaSS uplatnil k novele zákona o zdravotnej starostlivosti (článok IV návrhu novely zákona) a k novele zákona č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov (Článok V návrhu novely zákona). K predkladanému článku IV návrhu novely zákona SOZZaSS vzniesol zásadnú pripomienku, ktorá sa týkala návrhu na sprístupnenie zdravotnej dokumentácie sociálnemu pracovníkovi. Táto zásadná pripomienka bola akceptovaná. K predkladanému článku V návrhu novely zákona č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov vzniesol SOZZaSS zásadnú pripomienku, ktorá sa týkala návrhu zaviesť poplatok za stravovanie a pobyt na lôžku počas poskytovania ústavnej starostlivosti v sume 5 eur, a tiež navrhol, aby suma tohto poplatku bola 0 eur s odôvodnením, že „úhrada by mala byť zo zdravotného poistenia. Ide o ústavné zariadenia, kde bude poskytovaná zdravotná, resp. ošetrovateľská starostlivosť. Znovu poukazujeme na to, že absentuje zákon o dlhodobo chorých, kde by boli určené jasné pravidlá, podmienky, požiadavky... V návrhu sa bavíme len o úhrade, ale čo za to? Keď si pozrieme, že takú istú úhradu majú poistenci v kúpeľoch skupiny B a dovoľíme si tvrdiť, že podmienky ubytovania aj stravovania sú určite na vyššej úrovni. Stále nie je jasné, v akom prostredí budú poistenci umiestnení (kvalita postelí, počet postelí na izbe, vybavenie ... úroveň stravovania..., vedľajšie služby pre komfort...). Je to aj finančná záťaž pre rodiny, či sú to nízkopríjmové skupiny (tu sa ne bavíme o hmotnej núdzi), ale tiež samoživitelia – v rodine je len jeden príjem a podobne.“

Ako alternatívu v prípade neakceptovania uvedenej pripomienky si SOZZaSS uplatnil zásadnú pripomienku k ustanoveniu § 38 ods. 8 písm. a) uvedeného zákona upravujúceho oslobodenie od povinnosti úhrady za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti s poukazaním na potrebu riešiť túto problematiku, najmä vo vzťahu k rozšíreniu okruhu oslobodených osôb napr. aj o deti po dovŕšení troch rokov veku, a to až do ukončenia povinnej školskej dochádzky; tiež rozšíreniu okruhu fyzických osôb (poistencov) oslobodených od povinnosti tejto úhrady aj na osoby, ktoré disponujú príjmom len vo výške životného minima, respektíve dosahujú príjem len vo výške minimálnej mzdy.

V tejto súvislosti možno konštatovať, že podľa súčasnej právnej úpravy je fyzická osoba (poistenec) oslobodená od povinnosti úhrady za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, ak je v hmotnej núdzi a súčasne preukáže túto skutočnosť rozhodnutím príslušného úradu, práce, sociálnych vecí a rodiny, a to od štvrtého dňa poskytovania ústavnej starostlivosti.

V rámci rozporového konania so zástupcami Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky nebol rozpor k vzneseným zásadným pripomienkam SOZZaSS k článku V návrhu novely zákona odstránený, pričom vo vzťahu k predloženému materiálu legislatívny proces pokračuje ďalej. ●

SPRÁVA O STAVE SLOVENSKEJ REPUBLIKY, KTORÚ VYDÁVA EURÓPSKA KOMISIA, AJ TENTO ROK OBSAHUJE NIE VEĽMI LICHOTIVÉ INFORMÁCIE. VEĽKOU VÝHODOU TEJTO SPRÁVY JE, ŽE NÁM PRINÁŠA UŽITOČNÉ INFORMÁCIE Z MIMOSLOVENSKEHO POHLÁDU.

ROLAND KLOKNER

V správe sa Komisia venuje širokému spektru oblastí. Zaoberá sa hospodárskou situáciou, investíciami, zdaňovaním, zdravotníctvom, politikou zamestnanosti, ale aj kvalitou vzdelávania, fungovania verejnej správy a mnohými ďalšími oblasťami ovplyvňujúcimi život v krajine. Z nášho pohľadu sú, samozrejme, najdôležitejšími témami tie, ktoré sa priamo dotýkajú života bežných občanov.

Je zrejmé, že Slovenská republika pokračuje v naštartovanom smere rozvoja a rastu hospodárstva. Príliš veľa negatívnych faktorov zapríčiňuje veľmi malý efekt v zvyšovaní kvality života obyvateľstva. Môžeme konštatovať, že tempo rastu životnej úrovne zaostáva za tempom hospodárskeho rastu. Navyše, rozšírená korupcia, zanedbané školstvo, nedostatky vo verejnej správe, na pracovnom trhu aj v infraštruktúre výrazne obmedzujú produktívny potenciál Slovenska. Bez dlhodobej koncepcie reforiem a investícií nebude možné zabrániť spomaleniu rastu ekonomiky. To sú dôvody, ktoré bránia posunu slovenského hospodárstva na vyššiu úroveň.

TRH PRÁCE

Na Slovensku máme rekordne nízku nezamestnanosť. Koncom roka 2018 dosiahla historicky najnižšiu úroveň 6,1 %. Dôsledkom tohto stavu je výraznejší nedostatok pracovnej sily. To núti zamestnávateľov siahť po pracovnej sile v zahraničí. Takýto postup však nepriaznivo vplyva na rast miezd, pretože zamestnanci z tretích krajín majú nižšie platové nároky. Napriek tomu vzrástla priemerná mzda v hospodárstve medziročne z úrovne 935 eur v treťom štvrtroku 2017 na 992 eur v treťom štvrtroku 2018. Nedostatok pracovnej sily teda zapríčiňuje zvyšovanie čistého zárobku, ktorý je však v porovnaní s ostatnými krajinami Európskej únie stále na nízkej úrovni. Dovozy pracovnej sily z lacnejších krajín tempo rastu miezd nepochybne spomalí. Očakávania zamestnancov rastú rýchlejšie ako suma na ich výplatnej páske. Dôkazom je narastajúci počet neobsadených voľných pracovných miest vo verejnom sektore. Je známe, že práve platy vo verejnom sektore patria k najnižším na trhu práce. Bez významnej zmeny prístupu k odmeňovaniu týchto zamestnancov môže nezaujem o tieto profesie ohroziť fungovanie celého sektora. Medzi najohrozenejšie patria najmä zdravotné sestry, učители či pracovníci sociálnych služieb. Spolu s nezaujmom o tieto pracovné miesta sú uvedené odvetvia ohrozené aj odchodom súčasných pracovníkov do dôchodku. Počet voľných pracovných miest rastie naprieč celým trhom práce. V septembri 2018 dosiahol počet voľných pracovných miest 84 000, čo predstavuje dvojnásobok počtu spred niekoľkých rokov. Na verejnú správu pripadalo 22,6 % z týchto voľných pracovných miest, 16,3 % na výrobu, 8,9 % na obchod a 8,7 % na dopravu. Dopyt po pracovnej sile stále rastie. Takýto stav prilákal na Slovensko viac ako 65 000 cudzincov – údj

k septembru 2018. Medziročne je to nárast o 40 %. Na pokrytie potrieb trhu práce bude nutné pristúpiť k riešeniu prekážok, ktoré bránia tomu, aby domáce obyvateľstvo uprednostnilo prácu na Slovensku pred odchodom do bohatších západoeurópskych krajín.

REGIONÁLNE ROZDIELY

Slovensko je na popredných priečkach v raste hospodárstva medzi krajinami Európskej únie. Napriek tomu tu stále pretrvávajú veľké rozdiely medzi regiónmi. Na porovnanie, hrubý domáci produkt vyjadrený v štandarde kúpnej sily bol v Bratislavskom kraji na úrovni 184 % priemeru Európskej únie, kým na východe Slovenska dosahoval len 131 % priemeru Únie. Regionálne rozdiely sa vo veľkej miere prejavujú aj v zamestnanosti. Trend sťahovania z východného na západné Slovensko sa týka najmä stredne a vysokokvalifikovaných absolventov škôl. To môže byť v budúcnosti príčinou ďalšieho prehĺbovania týchto rozdielov. Keďže neexistuje žiadne riešenie, ktorým by sa vláda zaoberala, je veľmi pravdepodobné, že rozdiely medzi jednotlivými geografickými časťami Slovenska budú naďalej narastať.

TRH S BÝVANÍM

Cena bývania v Slovenskej republike neustále rastie. Ak porovnáme rast cien s ostatnými stredoeurópskymi alebo východoeurópskymi krajinami, môžeme konštatovať podobný vývoj cien. Priemerná cena nehnuteľnosti určenej na bývanie dosiahla v treťom štvrtroku 2018 výšku 1433 eur za meter štvorcový. Zároveň tým prekonal rekord z polovice roku 2008. Najvyšší nárast cien zaznamenávame v bratislavskom regióne. Tu sa priemerná cena za meter štvorcový pohybuje okolo 2000 eur. Je to takmer dvojnásobok v porovnaní s ďalšími najdrahšími regiónmi, teda trnavským a košickým. Na kúpu nehnuteľnosti s rozlohou 100 metrov štvorcových je v priemere potrebný príjem za 9,5 odpracovaných rokov. Dopyt po nehnuteľnostiach rastie z dôvodu rozvoja hospodárstva, ale aj nedostatku iných možností bývania, napríklad v nájomných bytoch. Ich nedostatok je dôvodom, prečo mladí ľudia neopúšťajú domácnosť rodičov. Sú takto nútení bývať s nimi do času, keď si môžu dovoliť financovanie vlastnej nehnuteľnosti. Nedostatok nájomného bývania obmedzuje aj mobilitu pracovnej sily. Dopĺňajú na to hlavne nízkoпрíjmové skupiny obyvateľstva, ktoré si nemôžu dovoliť nájomné ani vlastné bývanie. Jednou z najväčších výziev do budúcnosti je teda rozvoj nájomného a sociálneho bývania.

Ako zdroj informácií bol použitý Pracovný dokument útvarov Európskej komisie, Správa o Slovensku 2019. ●

PROBLEMATIKA BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA PRI PRÁCI V SÚČASNÝCH PODMIENKACH

MICHAL HRNČIAR

ZAMESTNÁVATEĽ JE V ZMYSLE PLATNÝCH PRÁVNÝCH PREDPISOV POVINNÝ OBOZNÁMIŤ KAŽDÉHO ZAMESTNANCA S PREDPISMI UPRAVUJÚCIMI OKREM INÉHO I PROBLEMATIKU BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA PRI PRÁCI.

Zamestnávateľ je v zmysle platných právnych predpisov povinný oboznámiť každého zamestnanca s predpismi upravujúcimi okrem iného i problematiku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Konkrétne ide o zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení. Jednou z požiadaviek je aj to, aby pri zamestnávaní osôb bola rovnocennou a neoddeliteľnou súčasťou plánovania a plnenia pracovných úloh starostlivosť o bezpečnosť a zdravie zamestnancov. Národný inšpektorát práce vydáva správy o stave ochrany práce a o činnosti orgánov štátnej správy v oblasti inšpekcie práce, v ktorých sa sleduje vývoj pracovných úrazoch v troch kategóriách:

- Registrované pracovné úrazy
- Pracovné úrazy s ťažkou ujmov
- Smrteľné pracovné úrazy

Za posledných 20 rokov môžeme v Slovenskej republike sledovať klesajúci trend v počte pracovných úrazov, z ktorých najpozitívnejší je práve pokles v kategórii smrteľných pracovných úrazov.

Vývoj počtu smrteľných pracovných úrazov v Slovenskej republike od roku 2009 osciluje okolo rovnakých hodnôt. Počas tohto

obdobia neboli zaznamenané žiadne vysoké výkyvy. V roku 2018 bol počet smrteľných pracovných úrazov na historickom minime z roku 2011 – dosiahol úroveň 38.

Z posledných sledovaní vývoja pracovných úrazov je možné charakterizovať odvetvia národného hospodárstva, ktoré sú pracovnými úrazmi najviac zasiahnuté. Najvyšší počet pracovných úrazov sa koncentruje v odvetviach priemyselnej výroby, veľkoobchodu a maloobchodu, dopravy a skladovania a v stavebníctve. V spomínaných odvetviach hospodárstva sú aj najvyššie počty smrteľných pracovných úrazov a taktiež ťažkej ujmy na zdraví. Naopak, najmenšie počty pracovných úrazov sú dlhodobo sledované v odvetví ťažba a dobývanie a v informačno-komunikačnej sfére.

Dôležitosť problematiky BOZP sa prejavuje vo viacerých oblastiach národného hospodárstva. Z pohľadu pracovnej sily existujú viaceré trendy, ktoré je potrebné dôkladne sledovať a prispôbovať im podmienky na úpravu BOZP. Prvým z trendov je zvyšovanie veku odchodu do dôchodku, s čím je spojená práca starších ľudí. **Ako sa tento trend dotýka BOZP?**

Jedným z pilierov stratégie Európa 2020 je zvýšenie miery zamestnanosti obyvateľstva vo veku 20 až 64 rokov na 75 %, čo

môžeme interpretovať aj nasledovne: „**Ľudia v Európe musia dlhšie pracovať...**“. Väčší podiel starnúcej pracovnej sily má za dôsledok potrebu prioritizovať riadenie BOZP pre starnúcu pracovnú silu. Zvyšovanie miery zamestnanosti a predĺženie pracovného života ľudí patrí k dôležitým cieľom vnútroštátnych a európskych politík.

Miera zamestnanosti v Slovenskej republike sa u ľudí vo veku 55 až 64 rokov zvýšila z 30,3 % v roku 2005 na 53 % v roku 2017.

So stúpajúcou vekovou hranicou odchodu do dôchodku súvisí aj úbytok niektorých funkčných schopností, najmä fyzických a zmyslových. Práve v týchto prípadoch sa práca a pracovné prostredie musia upraviť tak, aby zohľadňovali tieto zmeny vo výkone zamestnancov. V zmysle zistení Národného inšpektorátu práce bol jednoznačne najvyšší počet smrteľných úrazov v roku 2017 evidovaný vo vekovej štruktúre 50 až 60 rokov, kde ich z celkového počtu 41 smrteľných úrazov bolo až 17. Starnúca populácia v Slovenskej republike v najbližších rokoch predpokladá zvyšovanie počtu pracovníkov vo vyššej vekovej kategórii, preto je potrebné adekvátne prispôbiť trendy BOZP pre túto cieľovú skupinu.

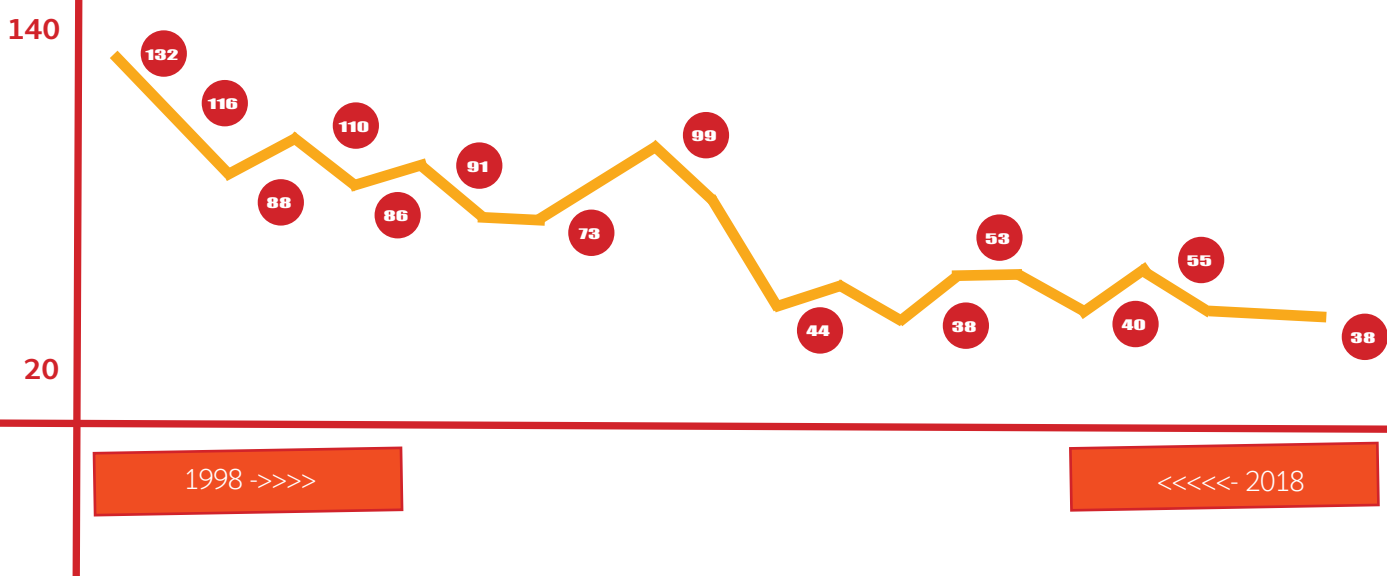
V oblasti BOZP musíme klásť dôraz nielen na starnúcu populáciu, ale aj na BOZP u mladých ľudí, špeciálne tých, ktorí práve ukončili proces vzdelávania, prípadne nemajú ešte dostatočnú prax. Práve pracovníci vo veku 18 až 24 rokov majú podľa Európskej štatistiky o pracovných úrazoch zvýšené riziko úrazu na pracovisku. Štandardná miera nehodovosti mladých pracovníkov je 1,3- až 1,4-krát vyššia ako u priemerného pracovníka. Kým v roku 2011 bol priemerný počet pracovných nehôd na 100 000 pracovníkov v EÚ 1 820, u pracovníkoch vo veku 18 – 24 rokov to bolo 2 440. Jedným z hlavných dôvodov, prečo je podiel pracovných úrazov u mladých pracovníkov vyšší, je ich

nepostačujúca vzdelanostná úroveň v oblasti BOZP a ich nízka miera praktických skúseností v tejto oblasti. Riešením tohto problému je najmä začlenenie problematiky BOZP do učebných osnov, resp. do vzdelávacieho procesu žiakov. Ak by žiaci boli vedení k ochrane zdravia a bezpečnosti pri práci od útleho veku, s najväčšou pravdepodobnosťou by ich pripravenosť na pracovné riziká dokázala znížiť podiel pracovných nehôd v ich neskoršej kariére.

S potrebou výraznejšieho zapojenia BOZP do vzdelávacieho procesu nepriamo súvisia aj zmeny, ktoré so sebou prinesie nadvädzajúca priemyselná revolúcia. Okrem často skloňovanej automatizácie a úbytku klasických pracovných miest je nutné neustále rozširovať a prispôbovať problematiku BOZP na nové zručnosti, ktoré budú očakávané v súvislosti s prichádzajúcimi zmenami na trhu práce. Mnohé pracovné miesta nezaniknú úplne, práve naopak, ich využitie bude pokračovať naďalej, ale zručnosti potrebné na ich vykonávanie budú iné, nové. Okrem toho, že budúca kvalifikovaná pracovná sila by mala byť dostatočne flexibilná a pripravená pre moderný trh práce, musí byť taktiež vybavená kvalifikačnými predpokladmi z oblasti moderných technológií, vedy a mať najmä digitálne zručnosti. Tu je potrebné hľadať prienik v oblasti BOZP a pripraviť budúcu pracovnú silu na zvládanie nových činností s dôrazom na ochranu zdravia pri práci. Stanovovať vzdelávacie potreby, zlepšiť relevantnosť obsahu vzdelávania a odbornej prípravy a uľahčiť prístup jednotlivcov k novým zručnostiam si kladie za cieľ národný projekt Sektorovo riadené inovácie v gescii Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Hlavným cieľom je – okrem iného – monitorovanie potrieb zamestnávateľov na pracovnú silu a ich prenos do systému vzdelávania a prípravy pre trh práce. Súčasťou projektu je aj vytvorenie stratégie rozvoja ľudských síl pre každú sektorovú radu, v ktorých budú sledované nové trendy v oblasti zručností, na čo je potrebné naviazať aj prvky ochrany zdravia pri práci. ●

VÝVOJ CELKOVÉHO POČTU SMRTEĽNÝCH PRACOVNÝCH ÚRAZOV

V ROKOCH 1998 AŽ 2018

ISSN 2585-8289

VYDÁVA
KONFEDERÁCIA ODBOROVÝCH ZVÄZOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ODBORÁRSKE NÁM. Č. 3
815 70 BRATISLAVA, SLOVENSÁ REPUBLIKA

ŠÉFREDAKTOR: ROLAND KLOKNER

REDAKČNÁ RADA:
MONIKA UHLEROVÁ, MÁRIA MAYEROVÁ,
MARTA HAŠKOVÁ, MARTINA NEMETHOVÁ,
MIROSLAV HAJNOŠ

TEL. 02/50240127

PERIODICITA JE 6-KRÁT ROČNE.

TÁTO PUBLIKÁCIA BOLA REALIZOVANÁ V RÁMCI NÁRODNÉHO PROJEKTU CENTRUM SOCIÁLNEHO DIALÓGU II.
TENTO PROJEKT SA REALIZUJE VĎAKA PODPORE Z EURÓPSKEHO SOCIÁLNEHO FONDU
A EURÓPSKEHO FONDU REGIONÁLNEHO ROZVOJA V RÁMCI OPERAČNÉHO PROGRAMU ĽUDSKÉ ZDROJE
WWW.ESF.GOV.SK